

vite dispensatorem habiturus sis. Quandoque etiam corporis invaletudo contingit, adeo ut his et ter sæpiusque edere oporteat; ad id mens tua parata sit. Non enim corporales professionis nostræ labores locum in morbis habere debent, sed quædam remittenda sunt, quo citius ad sanitatem quis reversus, iterum iisdem austeræ vitæ sese exerceat laboribus. Cæterum de abstinence a cibis, nihil divinus sermo, ne manducaremus, prohibuit, sed dixit: « Ecce dedi vobis omnia, quasi olera herbæ⁶¹. Manducate, nihil interrogantes⁶²; » et, « Non quæ intrant in os, coinquinant hominem⁶³. » Quocirca a cibis abstinere, id nostræ voluntatis et animæ labor est.

XI. Humi cubationem et vigilias cæterasque austeritates libenter tolera, respiciens ad futuram gloriam quæ revelabitur tibi cum omnibus sanctis. « Non » enim, inquit, « sunt condignæ passionibus huius temporis ad futuram gloriam quæ revelabitur in nobis⁶⁴. » Si animo dejecto es, ora, sicut scriptum est⁶⁵; ora autem cum timore, tremore, et labore, sobrie et vigilanter. Ita oportet orare, maxime propter malignos malitiæque vacantes inaspectabiles inimicos nostros, qui in hoc nobis negotium facescere volunt. Ii quoties viderint nos ad orationem stare, toties sedulo adoriuntur, eaque menti suggerunt quæ precum tempore nequaquam cogitare et considerare debemus, quo animum nostrum captivum abducant, otiosamque, vanam et inutilem reddant precis postulationem et supplicationem. Inanis enim revera est ac inutilis oratio, petitio, supplicatio, quando non, sicut supra diximus, cum timore et tremore, sobrie ac vigilanter peracta fuerit. Ad hæc ad hominem quidem regem accedens quilibet, cum timore et tremore et cautione, deprecationem eo modo exsequitur. Nonne multo magis Deo cunctorum Domino, et Christo Regi regnantium, et Principi principum consimiliter assistendum est, atque offerenda observatio ac supplicatio? Quoniam Deo gloria in sæcula. Amen.

πλήρωκας, καὶ ὥς ὅτι δὴ περ αὐτὸν τὸν Θεὸν ἔξεις τῆς ἡμετέρας ζωῆς οἰκονόμον. Ἔστι δ' ὅτε καὶ ἀβρωστία σώματος συμβαίνει, καὶ δέη, ὥστε καὶ δεύτερον καὶ τρίτον καὶ πολλάκις φαγεῖν, οὕτως ἔστω σοι λελυμένος ὁ λογισμός. Οὐδὲ γὰρ τοὺς σωματικούς τῆς πολιτείας πόνους, καὶ ἐν ταῖς ἀβρωστίαις ἐπικρατεῖν χρή· ἀλλ' ὑπενδιδόναι τισὶν, ἵνα τάχιον ἐπὶ τὴν εὐρωστίαν ἐπανελθῶν, πάλιν τοῖς αὐτοῖς τῆς πολιτείας ἐγγυμνάζεται πόνους. Περὶ δὲ ἀποχῆς βρωμάτων, οὐκ ἐκώλυσέ τι μὴ φαγεῖν ὁ θεῖος λόγος, ἀλλ' εἶπεν· « Ἴδοὺ δέδωκα ὑμῖν πάντα ὡς λάχανα χόρτου. Ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες· » καὶ, « Οὐ τὰ εἰσερχόμενα εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. » Τὸ οὖν ἀπέχεσθαι βρωμάτων, τοῦτο τῆς ἡμετέρας προαιρέσεως ἂν εἴη καὶ ψυχῆς πόνος.

ΙΑ'. Τὴν χαμευνίαν καὶ τὴν ἀγρυπνίαν καὶ τὰς ἄλλας πάσας κακοπαθείας ἡδέως φέρε, ἀποβλέπων εἰς τὴν μέλλουσαν ἀποκαλυφθῆναι σοι δόξαν σὺν πασι τοῖς ἁγίοις. « Οὐ· γὰρ « ἄξια τὰ παθήματα, » φησὶ, « τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. » Ἐὰν ἀθυμῆς, προσεύχου, καθὼς γέγραπται· προσεύχου δὲ ἐμφόβως, ἐντρόμως, ἐμπόνως, νηφαλίως τε καὶ ἐγρηγορότως. Οὕτω προσεύχεσθαι δεῖ, μάλιστα διὰ τοὺς κακοτρόπους καὶ κακοσχέλους, ἐπηρεάζειν ἡμᾶς θέλοντας ἐν τούτῳ τοὺς ἀοράτους ἡμῶν ἐχθρούς. Ὅπηνίκα οὗτοι ἴδωσιν ἡμᾶς προσευχῇ παρισταμένους, τότε δὴ καὶ αὐτοὶ σπουδαίως ἐφίστανται ἡμῖν, ἐκεῖνα ἡμῖν τῷ νῦν ὑποβάλλοντες, ἃ μὴ δεῖ ἐν καιρῷ τοῦ προσεύχεσθαι ἐνθυμεῖσθαι ἢ ἐννοεῖν, ἵνα αἰχμάλωτον ἡμῶν τὸν νοῦν ἀπαγάγωσι, καὶ ἀργὴν καὶ μάταιον καὶ ἀνωφελῆ τὴν ἀπὸ τῆς προσευχῆς δέησιν τε καὶ ἱκετηρίαν ποιήσωσι. Μάταιος γὰρ ὄντως καὶ ἀνωφελὴς ἡ προσευχή καὶ ἡ δέησις καὶ ἡ ἱκετηρία τυγχάνει, ὅταν μὴ, ὡς προείρηται, ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ νηφαλίως τε καὶ ἐγρηγορότως διατελῇται. Εἴτα ἀνθρώπῳ μὲν βασιλεῖ προσερχόμενός τις, μετὰ φόβου καὶ τρόμου καὶ νήψεως, οὕτως τὴν δέησιν ἀποτελεῖ· οὐ πολλῷ μᾶλλον Θεῷ τῷ Δεσπότῃ τῶν ὅλων, καὶ Χριστῷ Βασιλεῖ τῶν βασιλευόντων καὶ Ἀρχοντι τῶν ἀρχόντων ὁμοίως παρίστασθαι δεῖ, καὶ ὡσαύτως τὴν δέησιν καὶ ἱκετηρίαν ποιεῖσθαι; Ὅτι τῷ Θεῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

⁶¹ Gen. ix, 3. ⁶² I Cor. x, 25, 27. ⁶³ Matth. xv, 11. ⁶⁴ Rom. viii, 18. ⁶⁵ Jac. v, 13.

ΕΥΑΓΓΡΙΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΑΓ' ΚΑΤ' ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΝ.

EVAGRII MONACHI CAPITULA XXXIII,

Per gradus quosdam disposita consequentiæ.

I. Morbus arquatus seu regius, est habitus pessimus animæ rationalis, per quem tum Deum, tum rerum factarum contemplationem erronee intuetur.

Α'. Ἰκτερος, ἔστιν ἕξις χειρίστη ψυχῆς λογικῆς, καθ' ἣν ἐσφαλμένως Θεὸν τε καὶ τὴν τῶν γεγονότων θεωρίαν ὁρᾷ.

Β'. Ὁπισθότονος, ἔστι κακία φύσεως λογικῆς, καθ' ἣν δυσκαμπῆς γίνεται πρὸς ἀρετὴν καὶ γινώσιν τὴν τοῦ Θεοῦ.

Γ'. Σφακελλισμός, ἔστι ζέσις καὶ κίνησις θυμοῦ τὸ λογιστικὸν μέρος τῆς ψυχῆς ἐκταράττουσα.

Δ'. Τυφλότης, ἔστιν ἀγνοία τοῦ νοῦ, ταῖς πρακτικαῖς ἀρεταῖς καὶ τῇ τῶν γεγονότων θεωρίᾳ μὴ ἐπιβάλλουσα.

Ε'. Παράλυσις, ἔστι δυσκίνησις λογιστικῆς ψυχῆς πρὸς τὰς πρακτικὰς ἀρετάς.

ΣΤ'. Γονόρρεια, ἔστι ῥαθυμία λογικῆς ψυχῆς, καθ' ἣν ἀποβάλλειν τοὺς τῆς πνευματικῆς διδασκαλίας εἰώθε λόγους.

Ζ'. Ἀποκάθισις, ἔστιν ἀδυναμία λογικῆς ψυχῆς, καθ' ἣν τὰς συντελούσας ἀρετάς πρὸς τὴν μόρφωσιν τοῦ Χριστοῦ εἰώθεν ἀποβάλλειν.

Η'. Λέπρα ἀπιστία ἔστιν λογικῆς ψυχῆς, καθ' ἣν οὐ πληροφορεῖται ψηλαφῶσα τοὺς λόγους.

Θ'. Ἐκστασις, ἔστι νεῦσις πάλιν πρὸς κακίαν λογικῆς ψυχῆς μετὰ τὴν ἀρετὴν καὶ γινώσιν τὴν τοῦ Θεοῦ.

Ι'. Θλάσις, ἔστιν ἔξις χειρίστη λογικῆς ψυχῆς, καθ' ἣν μετέρχεται τὰς ἀρετάς οὐ δι' αὐτὸ τὸ καλόν.

ΙΑ'. Κελόθωσις ῥινός, ἔστι στέρησις ἀρετῆς ἀντιλαμβανομένης εὐωδίας τῆς τοῦ Χριστοῦ.

ΙΒ'. Ὠρότρησις, ἔστι σκληρία λογικῆς ψυχῆς πρὸς τὴν πνευματικὴν διδασκαλίαν ἀνθέλκουσα.

ΙΓ'. Ἐφηλῖς, ἔστι πνευματικῆς θεωρίας ἑκπτώσις, ἣ τῆς τῶν γεγονότων θεωρίας οὐκ ἀληθῆς κατανόησις.

ΙΔ'. Μογιλαλία, ἔστι πάθος τοῦ λογιστικοῦ μέρους τῆς ψυχῆς, καθ' ὃ σκανδαλιζόμενος ἐπὶ τοῖς γινομένοις ἐν παντὶ εὐχαριστεῖν ἀδυνατεῖ τῷ Θεῷ.

ΙΕ'. Χωλότης, ἔστιν ἀδυναμία φύσεως λογικῆς πρὸς τὴν τῆς ἀρετῆς ἐργασίαν.

ΙΣΤ'. Ὑδρωψ, ἔστιν ἐκκλισις ἄλογος ψυχῆς, καθ' ἣν σθεσθεισῶν τῶν ἀρετῶν ἐπικρατεῖ κακία καὶ ἀγνοσία.

ΙΖ'. Μύρμηξ, ἔστιν ἄνθρωπος πρακτικὸς τὴν ἑαυτοῦ τροφὴν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ παρασκευάζων.

ΙΗ'. Χοιρογρύλλιοι, εἰσὶν ἔθνη ἀκάθαρτα τὰς ἐντολάς δεξάμενα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ.

ΙΘ'. Ἀθασίλευται ἀκρίδες, ψυχὰι λογικαὶ μὴ σαλευόμεναι ὑπὸ τοῦ θανάτου καὶ ὑπὸ τῶν σπερμάτων διατρεφόμεναι.

Κ'. Ἀσκαλαβότης, ἔστι νοῦς πρακτικὸς, ἐπερειδόμενος ἀρεταῖς καὶ κατοικῶν ἐν ταῖς γνώσεσι τῶν οὐρανίων δυνάμεων.

ΚΑ'. Σκύμνος λέωντος, ἔστιν ἄνθρωπος ἀπαθὴς τῶν ἐν αὐτῷ γενομένων βασιλεύσας θηρίων.

II. Convulsio in scapulas, est vitium naturæ rationalis, per quod fit inflexibilis ad virtutem Dei-que cognitionem.

III. Mortificatio partis inflammatae seu gangrana initium, est fervor et motus iracundiæ, perturbans partem animæ rationalem.

IV. Cæcitas, est ignorantia mentis, quæ ad activas virtutes rerumque creaturarum contemplationem quasi collimando non tendit.

V. Paralysis seu nervorum dissolutio, est difficultas motus animæ rationalis ad virtutes activas.

VI. Gonorrhæa seu fluxus seminis, est desidia animæ rationalis, per quam abjicere spiritualis doctrinæ sermones consuevit.

VII. Crebrius iterata sessio, est impotentia animæ rationalis, per quam virtutes assolet rejicere, quæ conferunt ad formationem Christi (in corde).

VIII. Lepra, est infidelitas animæ rationalis, per quam non plene persuasum habet, dum contrectat ac perscrutatur sermones.

IX. Mentis emotio, est animæ rationalis iterata proclivitas ad malitiam post virtutem Dei-que cognitionem.

X. Contusio, est pessimus habitus animæ rationalis, per quem virtutes sectatur non propter ipsam honestatem.

XI. Truncatio naris, est privatio virtutis, quæ Christi odorem percipiebat.

XII. Aurium mutilatio, est durities animæ rationalis, quæ spirituali doctrinæ quasi contra trahendo resistit.

XIII. Vitium faciei asperæ, est delapsus a contemplatione, aut speculationis rerum creaturarum intelligentia minime vera.

XIV. Linguae hæsitantia, est passio partis rationalis animæ, per quam eadem rationalitas, scandalum passa in his quæ facit, non potest pro omni re gratias agere Deo.

XV. Claudicatio, est impotentia naturæ rationalis ad operationem virtutis.

XVI. Hydrops sive aqua intercus, est irrationalis declinatio animæ, per quam, extinctis virtutibus, malitia et ignorantia dominantur.

XVII. Formica, est homo practicus, seu in agendo positus, in isto sæculo sibi alimentum præparans.

XVIII. Chærogrylli seu porci grunientes, sunt gentes impuræ, quæ susceperunt præcepta Salvatoris nostri Christi.

XIX. Locustæ regem non habentes, sunt animæ rationales, quas mors non concutit quæque a seminibus aluntur.

XX. Stellio sive animalculum simile lacertæ domorum parietes perreptans, est mens activa innixa virtutibus, inque cælestium potestatum cognitionibus inhabitans.

XXI. Catulus leonis, est homo absque passionibus, qui regnavit super feras in suam redactas potestatem.

XXII. Gallus, est homo spiritualis cognitione plenus atque aliis animabus annuntians eum qui ab intellectuali sole gignitur diem.

XXIII. Hircus, est vir activus qui recte regit inordinatas, quæ in se ipso sunt, cogitationes.

XXIV. Hirudo sive sanguisuga, est natura impura emungens justum sanguinem ab animabus rationalibus.

XXV. Infernus, est ignorantia naturæ rationalis per privationem contemplationis Dei superveniens.

XXVI. Mulier, est dementia rationales animas ad impuritatem provocans.

XXVII. Terra, est habitus pessimus ex impietate atque injustitia collectus.

XXVIII. Ignis, est malitia naturæ rationalis virtutum Dei corruptrix.

XXIX. Aqua, est falsa notitia exstinctiva veræ cognitionis.

XXX. Oculus deridens, est natura impura Dei cognitionem irridens nulloque habens honore seu aspernans sapientiam in his quæ facta sunt.

XXXI. Corvi, sunt potestates sanctæ, vitiorum peremptrices.

XXXII. Barathra, sunt animæ rationales excavatæ a malitia et ignorantia.

XXXIII. Aquilarum pulli, sunt potestates sanctæ quæ præsent ad depellendos impuros.

KB'. Ἀλεκτροῦν, ἔστιν ἄνθρωπος πνευματικὸς πληρούμενος γνώσεως καὶ ἑτέροις εὐαγγελιζόμενος ψυχαῖς τὴν παρὰ τοῦ νοητοῦ ἡλίου γενομένην ἡμέραν.

KI'. Τράγος, ἔστιν ἀνὴρ πρακτικὸς τῶν ἐν αὐτῷ ἀτάκτων λογισμῶν ὀρθῶς καθηγούμενος.

KΔ'. Βδέλλα, ἔστι φύσις ἀκάθαρτος ἡ δίκαιον αἷμα ἐκ τῶν λογικῶν ψυχῶν ἐκμυζῶσα.

KE'. Ἄδης, ἔστιν ἄγνοια φύσεως λογικῆς κατὰ στέρησιν τοῦ Θεοῦ θεωρίας ἐπισυμβαίνουσα.

KΓ'. Γυνή, ἔστιν ἀφροσύνη λογικῆς ψυχᾶς ἐπὶ ἀκαθαρσίαν προσκαλουμένη.

KZ'. Γῆ, ἔστιν ἕξις χειρίστη ἐξ ἀτεθείας καὶ παρανομίας συλλεγομένη.

KH'. Πῦρ, ἔστι κακία φύσεως λογικῆς φθαρτικὴ τῶν τοῦ Θεοῦ ἀρετῶν.

KΘ'. Ὑδωρ, ἔστι γνώσις ψευδῆς σθεστικῆ γνώσεως ἀληθοῦς.

Λ'. Ὀφθαλμὸς καταγελῶν, ἔστι φύσις ἀκάθαρτος τῆς τοῦ Θεοῦ καταγελῶσα γνώσεως καὶ ἀτεμάζουσα τὴν ἐν τοῖς γεγονόσι σοφίαν.

ΛΑ'. Κόρακες, εἰσὶ δυνάμεις ἅγιαι, φθαρτικοὶ τῶν κακιῶν.

ΛΒ'. Φάραγγες, εἰσὶ ψυχὰς λογικὰς κοιλανθεῖσαι ἀπὸ κακίας καὶ ἀγνωσίας.

ΛΓ'. Νεοσσὸι ἀετῶν, εἰσὶ δυνάμεις ἅγιαι τοὺς ἀκαθάρτους καταβάλλειν πεπιστευμένοι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

ΚΑΤΑ ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ.

EJUSDEM SPIRITUALES SENTENTIÆ PER ALPHABETUM DISPOSITÆ.

I. Absurdum est eum qui consecratur honores fugere labores, per quos iidem comparantur honores.

II. Vis Deum noscere? Anticipans nosce te ipsum.

III. Ex amicis germanus est is qui occasionum prosperam opportunitatem communicat.

IV. Durum est eum qui parva facit magna de se sapere.

V. Arroganter de se opinari unicuique impedit scientiam.

VI. Vitæ irrationalis ductor est daemon.

VII. Animæ nobilitas ex validitate manifestatur.

VIII. Ille colit Deum religiose qui non loquitur contra se.

IX. Templum Dei homo irreprehensibilis.

X. Pessima possessio vita minime proba.

XI. Loquere quæ oportet, et quando oportet, et non audies quæ non oportet.

A'. Ἀτοπὸν ἐστὶ τὸν διώκοντα τὰς τιμὰς φεύγειν τοὺς πόνους, δι' ὧν αἱ τιμαί.

B'. Βούλει γινῶναι Θεόν; Προλαβὼν γινῶθι σεαυτόν.

Γ'. Γνήσιος φίλων ὁ τὰς περιστάσεις κοινούμενος.

Δ'. Δεινὸν ἐστὶ μέγα φροναῖν μικρὰ πράττοντα.

Ε'. Ἐν παντὶ τὸ οἶσθαι εἰς τὸ εἰδέναι ἐμποδίζει.

Σ'. Ζωῆς ἀλόγου δαίμων ἡγεμὼν.

Ζ'. Ἡ τῆς ψυχῆς εὐγένεια ἐκ τῆς εὐτονίας ἀναφαίνεται.

Η'. Θεοσεβῆς ἐκείνος ὁ μὴ καθ' ἑαυτοῦ φθεγγόμενος.

Θ'. Ἱερὸν Θεοῦ, ἄνθρωπος ἀνεπίληπτος.

Ι'. Κἀκιστον κτήμα, βίος ἀδόκιμος.

ΙΑ'. Λάλει ἃ δεῖ, καὶ ὅτε δεῖ, καὶ οὐκ ἀκούσεις ἃ μὴ δεῖ.